

9. kapitola

Terezii je 39 let, dochází k celkové radikální proměně jejího vztahu k Bohu, končí úporný zápas předchozích kapitol a začíná nové životní období

Co dosud scházelo: přechod od osobního úsilí v modlitbě k totální důvěře v Boha. Přitom to paradoxně není Terezie, kdo se rozhodl uskutečnit životní změnu, ale opět Bůh který ji pobouzí.¹ Jde tedy o změnu subjektu dění, k níž došlo ve dvou významných epizodách:

1. setkání s Ježíšovým obrazem popisované v 9,1-3 + christologická orientace T. modlitby (4-6)
2. čtení Vyznání sv. Augustína (7-8) + vnitřní proměna T. (9)
+ epilog (začíná nový život, nárůst B. milostí)

10. kapitola

r. 1554, začíná relace o T. mystické zkušenosti v 39-40 letech jejího života. Mluví o novém prožitku B. přítomnosti, atd.

Členění kapitoly:

Mystické téma v autobiografickém klíči, krátké epizody mystických milostí (1-2)

Výzva ke čtenářům, aby přijali nové Boží milosti, kritéria a rady (3-6)

Důraz na důvěrnost toho, o čem bude psát (7-8)

Epilog, slib, že se vrátí k vyprávění o vlastním životě (9) – nastane až ve 23.kpt

Všimnout si rysů těchto epizodních zkušeností Boží přítomnosti: mysl neobjevuje nic nového (nejde o vizi), rozum se nezabývá ničím zvláštním („nepracuje“), ale jaksi chápe a až se leká toho, jak moc rozumí. Na emoční úrovni se dostávají pocity zakoušení lásky, něhy, slzy útěchy... „duše se rozplývá štěstím, že může být takto bez sebe“.² Dojem, že už je na samém vrcholu duchovní cesty, lepší už to být nemůže.

Téma falešné pokory v 10,3-6: jestliže nepoznáváme, že jsme obdarováni, nevzchopíme se k lásce. Jedná se jen o zdánlivou pokoru, kterou Terezie sama zná z vlastní zkušenosti a která nevede než k ustrašenosti na cestě.

Přestože v závěru kapitoly najdeme zmínku, že nyní bude líčit ony velké Boží milosti, ve skutečnosti od 11. kapitoly přichází obsáhlejší pojednání o stupních modlitby, počínaje modlitbou začátečníků.

Kapitoly 11-22

Už nejsou pouhým vyprávěním, ale jakýmsi traktátem o modlitbě, který je strukturován podle hlavního přirovnání cesty modlitby ke způsobům zalévání zahrady. Přesto s Terezinou osobní cestou souvisí, protože od 23. kapitoly bude tato alegorie zároveň klíčem k porozumění jejímu vnitřnímu životu.

Symbol čtveré vody, kterou se zalévá zahrada našeho vnitřního života, je blízký obrazu živé vody v Cestě dokonalosti a také čtvrtým komnatám Vnitřního hradu. Ve srovnání s posledním uvedeným spisem Terezie je ovšem jinak rozčleněno asketické a mystické období cesty: zatímco ve VH je asketické etapě věnován prostor prvních tří komnat, v KŽ je to pouhý první ze čtyř způsobů zalévání, který je ztotožněn

¹ Viz také první kapitola se zmínkou o tom, že Bůh ji probouzel už od dětství. Sov. Tomás Alvarez, 59.

² Srov. Alvarez, 65.

s asketikou, celý další prostor pojednání o stupních modlitby, které najdeme v 11-21 kapitole KŽ se věnuje modlitbě mystické:³

- 11-13: první stupeň modlitby -diskursivní rozjímání apod.
- 14-15: druhý stupeň – modlitba klidu
- 16-17: třetí stupeň – spánek mohutností, předstupeň extáze
- 18-21: čtvrtý stupeň – modlitba sjednocení (extáze, vytržení apod.)
- 22: o významu Kristova lidství v modlitbě

11. kapitola

Vstupní rady, symbol zalévání zahrady

Kdo se začíná modlit, stává se služebníkem lásky, což není totiž co otrocká služba, ale podíl na velké důstojnosti.

Struktura kapitoly:

- 1-5 vstupní doporučení začátečníkovi
- 6-8 Obraz zalévání zahrady: zahradou je člověk, vodou je modlitba, milost, život sám
- 9-17 první stupeň modlitby: meditace, vyprahlost, boje a první série praktických rad

12. kapitola

Předejít obvyklému omylu, který ztotožňuje modlitbu s útěšnými pocity, odtud důraz na zamilování si Krista. Kam až může dojít vlastní silou ten, kdo se modlí, varování před přílišnou snahou sám vstoupit do mystické modlitby dalších stupňů.

struktura kapitoly:

- 1-3 Doporučení začátečníkovi: být rozhodnutý a hluboce si zamilovat Krista
- 4-5.7 pokušení navodit si mystické zkušenosti vlastním úsilím
- 6 odbočka o původu vlastních vědomostí

13. kapitola

Pokračují praktické rady začátečníkovi

Struktura kapitoly:

- 1-9 první řada doporučení: radost a svoboda, důvěra v Boha a veliké touhy, být citlivý vůči dobrým podnětům, pokora jako poznání, odpoutanost, samota a ticho ve chvílích modlitby + uvědomovat si, že v té chvíli není než Bůh a já, představovat si JK přítomnost v modlitbě, meditovat o jeho životě, pěstovat vztah ke Kristu
- 6-10 pokušení, která zná z vlastní zkušenosti
- 11-21 neredukovat modlitbu na pouhou meditaci, mít dobrého učitele na cestě modlitby
- 22 resumé: základní rada: upřít svůj zrak na Krista

³ Srov. Alvarez, 73.